

MODERN TRENDS IN DEVELOPMENT SCIENCE AND PRACTICE

Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference

Varna, Bulgaria
November 02 – 05, 2021

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The VII International Science Conference «Modern trends in development science and practice», November 02 – 05, 2021, Varna, Bulgaria. 619 p.

ISBN - 978-1-68564-516-8

DOI - 10.46299/ISG.2021.II.VII

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D. (Economics), specialty: 08.00.04 "Economics and management of enterprises (by type of economic activity)"
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"

37.	Бондаренко С.Ю. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ПРИРОДА НАСИЛЬСТВА (ТА ЗАКЛИКІВ ДО НЬОГО) ЯК ФОРМУЮЧИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО Ч.1, Ч.2 СТ. 109 КК УКРАЇНИ	175
38.	Дудніков А.Л. ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ СПОСОБУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	185
39.	Новосад Р.В. ПІДХОДИ ДО ІСНУВАННЯ СМЕРТНОЇ КАРИ ЯК ВИДУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНО-ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У КРИМІНОЛОГІЧНО-ЕКОНОМІЧНОМУ АСПЕКТІ (НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ПРАЦЬ ЧЕЗАРЕ БЕККАРІА Й АЙЗЕКА ЕРЛІХА)	188
40.	Новіков М. ДО ПРИРОДИ ДЕОНТОЛОГІЧНОГО ПРАВОВОГО МИСЛЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	192
41.	Писаренко Д.О. ПРОФІЛАКТИКА СЛУЖБОВИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ЇХ КОРУПЦІЙНИЙ ПРОЯВ СПІВРОБІТНИКАМИ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ	195
42.	Репеха Н.І. ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРИ ЕЛЕКТРОННОМУ АУДИТІ	198
43.	Хатнюк Н.С., Левицька А.А. КРАУДФАНДИНГ ДЛЯ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	200
44.	Хатнюк Н.С., Вікулін В.О. ВИКОНАННЯ ПІЛОТНОГО РІШЕННЯ ЄСПЛ В СПРАВІ «ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ ІВАНОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»: ВЖИТТЯ ЗАХОДІВ ЗАГАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ	203
45.	Хатнюк Н.С., Калита Ю.А. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПОЛІТИКА У СФЕРІ БОРОТЬБИ ІЗ НАСИЛЬСТВОМ В СІМ'І	208

ВИКОНАННЯ ПІЛОТНОГО РІШЕННЯ ЄСПЛ В СПРАВІ «ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ ІВАНОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»: ВЖИТТЯ ЗАХОДІВ ЗАГАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ

Хатнюк Наталія Сергіївна

професор кафедри публічного та приватного права, д.ю.н., професор Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка

Вікулін Владислав Олександрович

студент VI курсу Факультет права та міжнародних відносин Київський університет імені Бориса Грінченка

Одним із найважливіших прав людини і громадянина України є право що полягає у праві на справедливий суд, яке закріплене в Європейській конвенції з прав людини. В той же час Україна посідає третє місце за чисельністю подань громадян до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ). Кожна із шести скарг, що подається до ЄСПЛ – українська. ЄСПЛ висвітлив статистику щодо діяльності у період за перші три квартали 2020 року. Скарг, що надходили від українців, які стосувались порушення їх прав та свобод зі сторони держави «навантажують» суддів ЄСПЛ на 16,2 %.

З огляду на вищевикладене, процес дослідження виконання нашою державою «пілотного рішення» ЄСПЛ у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» постає актуальним і на сьогоднішній день, практично та теоретично назрілим.

Варто визначитись з терміном, так що ж означає «пілотне рішення ЄСПЛ» (далі - пілотне рішення) – це рішення що приймається ЄСПЛ на основі декількох скарг громадян, що містять не тільки лише резолютивну частину яка підлягає виконанню, а й рекомендації для держави – порушниці Конвенції задля недопущення подальшого порушення прав громадян. Поряд з тим, звертаю увагу, що ЄСПЛ вживає дану процедуру ухвалення пілотного рішення, при розгляді масових спорів, які мають місце виникнення як наслідок декількох структурних повторюваних або проблем самої системи в державі, що приводять до системного збільшення чисельності скарг до суду. ЄСПЛ в деяких ситуаціях застосовував процедуру «пілотного рішення» до проблем які виникають на фоні не виконання рішень ЄСПЛ та національних суддів.

Таким чином ЄСПЛ застосовував вищевказану процедуру в рішенні «Бурмич та інші проти України» [13] також така процедура була застосована і через не виконанням нашою державою рішень суддів у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» [15]. Важко переоцінити вартість для нашої держави та інших держав країн-учасниць такої процедури.

У справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» містяться не тільки з'ясування та наголошенні ЄСПЛ проблем структури та системи що криються у не виконанні в Україні рішень ЄСПЛ та рішень національних суддів, що має місце вже більше десятиріччя, ЄСПЛ були надані рекомендації та роз'яснення нашій державі щодо усунення першоджерельних проблематик та застосування заходів що передбачають загальний характер, що стали б ефективними на довгострокову перспективу та принесли користь нашій державі в майбутньому.

Таке рішення стало певним викликом для держави щодо питання забезпечення принципу «доступу до суду» та принципу «верховенства права».

Тобто, це рішення підняло питання про спроможність держави до виконання своїх зобов'язань за Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод [1].

Дане рішення також сприяло виникненні більш глибоких питань щодо відповідності цінностей та завдань, які ставить перед собою Україна поряд з Конвенційними цінностями, імплементація традицій конституції держав-членів Європейського Союзу щодо відповідності до законодавства Української держави та встановлення панування в нашій державі принципу верховенства права. При аналізі юридичної літератури було встановлено, що зарубіжні та вітчизняні вчені приділяють увагу у власних роботах питанню виконання державами-учасницями Конвенції, рішень ЄСПЛ.

В пілотному рішенні у вищезгаданій справі ЄСПЛ визначив, що дана «пілотна справа» «Юрій Миколайович Іванов проти України» [15] складалася із двох проблем, що повторювалися, а саме:

- 1) протягом тривалого часу невиконання рішення суду;
- 2) відсутність на національному рівні дієвого засобу юридичного захисту.

Через це у відповідності статті 13 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» [7] заходи що передбачають загальний характер мають вживатися задля забезпечення дотримання державою положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, через порушення яких постановлено таке рішення. Забезпечення усунення недоліків системного характеру, які лежали в основі виявленого ЄСПЛ порушення, а також усунення підстав для надходження до ЄСПЛ заяв проти нашої держави, що спричинені проблематикою, що раніше була предметом розгляду спірних відносин в ЄСПЛ.

Заходами що передбачають загальний характер є заходами, які спрямовуються задля проведення усунення зазначеної в відповідному рішенні системної проблематики та через її першопричини, а саме:

- а) внесення змін до практики застосування та до чинних нормативно правових актів;
- б) внесення змін до практики адміністративно процесуального судочинства;
- в) проведення компетентної, повної та всебічної експертизи законопроектів;
- г) проведення навчань задля професійної підготовки щодо Конвенції та практики адвокатів, суддів, працівників правоохоронних органів, прокурорів, та деяких інших категорій працівників, професійна діяльність яких є зв'язаною з триманням людей в умовах позбавлення свободи, а також правозастосуванням;

д) а також деякі інші заходи, що визначаються – при умові проведення нагляду від Комітету міністрів Ради Європи – державою у відповідності відповідно до рішення ЄСПЛ задля того щоб забезпечити усунення недоліків що передбачають повторюваність та системний характер.

Таким чином, по-перше, тільки усунення проблеми системи, а також її причини виникнення є прямоспрямованими заходами що передбачають системний характер. По-друге, вжиття заходів повно носити комплексний характер, а не бути поодиноким. Таким чином на виконання такого рішення ЄСПЛ у цій справі наша держава мала вжити таких заходів що передбачали загальний характер:

1) заходи що передбачали виникнення засобів юридичного захисту на національному рівні;

2) розробка альтернативного механізму виконання рішень судів.

Саме тому, після прийняття «пілотного рішення» Комітет Міністрів Ради Європи в своїй більшості наголошував на питаннях:

1) створення на національному рівні засобів юридичного захисту;

2) проведення оцінки ефективності таких засобів.

До загального заходу пов'язаного із встановленням на національному рівні правничого захисту виявилось те, що Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» в 2012 році. Цим законом було встановлено гарантії держави які були надані щодо виконання судових рішень, виконавчих документів та визначених Законом України «Про виконавче провадження» та особливості їх виконання.

Вищевказаним законом було запроваджено нову спеціальну процедуру щодо виконання рішень суддів, які були ухвалені проти держави, після того, як останній набрав чинності. Саме тому, вищевказаний закон розповсюджувався тільки на нові рішення, ухвалені після того як цим законом було набрано чинності – на «нові рішення». Дія вищевказаного закону не розповсюджувалась на рішення, що були ухвалені до набрання ним чинності, -«старі рішення».

Таким чином, запроваджена Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», який набрав чинності 1 січня 2013 р., стала новою спеціальною процедурою виконання рішень, ухвалених проти держави.

Органи державної влади в Україні в листі від 9 липня 2015 року, надали наступну аргументацію Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» є «одним із способів гарантування виконання рішень національних судів», це дозволяє дійти до висновку про те, що нашою державою залишається не виконаним пілотне рішення у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» так як держава зобов'язана створювати ефективні засоби правничого захисту на національному рівні, а не такі що самими ж органами державної влади визнаються «частково ефективні» або ж «один із засобів, який є частково ефективним».

Окрім того, держава була змушена визнати, що «кошти, передбачені для цієї мети, є недостатніми для негайного погашення всієї заборгованості».

На основі вищевикладеного можна підсумувати, що ЄСПЛ через повторювальність звернень зі сторони громадян Української держави зі скаргами

з однаковим предметом спору з метою недопущення перевантаження суддів свого суддівського корпусу прийняв рішення застосувати опцію «пілотного рішення» яке дозволило об'єднати велику кількість скарг із спорідненим предметом спору в одне провадження та надати відповідні рекомендації по вирішенню питань, що призвели до звернення до ЄСПЛ.

Проаналізувавши різні скарги судом було встановлено що Україною систематично порушується принцип Конвенції під назвою «право на володіння майном» це виражається у системній проблемі тривалого невиконання або невиконання рішень як національних так і рішень ЄСПЛ

ЄСПЛ було надано рекомендації задля недопущення повторювальності у порушенні прав громадян на вільне володіння майном. Так, виходячи з таких рекомендацій українськими парламентарями було розроблено та прийнято спеціальний закон, який мав гарантувати зі сторони держави повне та своєчасне виконання рішень як національних так і рішень ЄСПЛ. Проте спершу такий закон взагалі не охоплював рішень, що були прийняті до того як останній набрав чинності і тільки зі сплином часу такий недолік був виправлений. Також українським законодавцем було невірно розраховано нарахування відсоткової ставки, яка не покривала навіть інфляцію в країні.

Таким чином станом на сьогодні за Україною залишається не виконаним «пілотне рішення» ЄСПЛ «Юрій Миколайович Іванов проти України». Зі сплином часу сам ЄСПЛ визнав, що Україні не вдалось виконати це рішення, а тому прийняв рішення в подальшому розглядати скарги щодо невиконання рішень судів в індивідуальному порядку.

Така ситуація є невтішною для нашої держави, оскільки при подальшому невиконанні рішень ЄСПЛ Україна може бути позбавлена права голосу в цьому судді, що в свою чергу призведе до різкого падіння авторитету держави та може стати непереборним явищем.

Список використаних джерел

1. Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст [Текст] / за ред. О. Л. Жуковської. – К. : ВПОЛ, 2004. – 960 с.
2. Щорічний звіт про результати діяльності Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини у 2014 році від 14.01.2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/9329>
3. Протокол № 14 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який змінює контрольну систему Конвенції від 13.05.2004 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_527
4. Конституція України від 28.06.1996 року: офіц. текст // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV [Електронний ресурс] Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

6. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (щодо забезпечення виконання судових рішень) №2237 від 07.02.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc2_5_1_J?ses=10008&num_s=2&num=2237&date1=&date2=&name_zp=&out_type=&id=

7. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV [Електронний ресурс] Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

8. Чи планує держава виплачувати свою заборгованість по рішеннях судів в 2015 році <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1421760753>

9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Міжнародний документ від 04.11.1950. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 24.11.2020).

10. Практика ЄСПЛ: Український аспект. URL: http://ecpl.com.ua/?fbclid=IwAR3-7AKw5l_5cuJehJE5dliK90QN0Zkv-nn7Y6_pVp-10Zny9TW6m6eSk7w (дата звернення: 24.11.2020).

11. Коломієць Н. Деякі проблемні аспекти виконання рішень Європейського суду з прав людини, винесених проти України. Юридичний журнал. 2009. № 7. URL: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3252>. (дата звернення: 18.11.2019).

12. Супрун Д. Основні аспекти входження України в юрисдикційний механізм Європейської конвенції з прав людини. Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / за ред. О. Жуковської. К. : ЗАТ «ВІПОЛ», 2004. С. 849– 855.

13. Рішення у справі «Бурмич та інші проти України» URL: <https://rm.coe.int/attachment-1-judgment-burmych-gc-46852-13-ukr-translation-/168078eb76>(дата звернення: 18.11.2019).

14. Про виконавче провадження: Закон України: від 02.06.2016 №1404-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення 11.03.2020).

15. «Юрій Миколайович Іванов проти України»: рішення Європейського суду з прав людини у справі від 15.10.2009 (заява № 40450/04). База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_479 (дата звернення 11.03.2020).